

ШЕСТДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТО ЗАСЕДАНИЕ

София, сряда, 28 ноември 1990 г.

(Открито в 17 ч. и 40 мин.)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ (Звъни): Заседанието, отложено във времето, започва. Данни отпреди няколко часа - за присъствие са се подписали 271 народни представители, и при това положение за отсъстващи трябва да се водят 129.

Вие знаете добре условията, при които нашето Велико Народно събрание приключи пленарното си заседание в петък. Тези дни имаше заседания на някои парламентарни комисии. В страната политическите условия са усложнени и затова след редица преценки, които се правеха през тези дни, Бюрото иска да предложи на вниманието на Народното събрание като един предварителен проект едно решение, което би могло да звучи така:

В тези изключителни за народа ни дни всички граждани, партии, обществени организации, движения, трябва да надмогнат тяснопартийните си пристрастия и да поставят над всичко чувството си за гражданска отговорност и за дълг пред отечеството. Днес трябва да бъдат чути гласовете на разума и на политическата зрелост, като се отзовем и на апела на Председателя на Републиката, да подкрепим и неговите усилия за гарантиране на мирния преход към демокрация.

За да съдейства за извеждане на страната ни от трудната политическа ситуация, като изпълнява своите функции на върховен орган на държавната власт, избран пряко от народа, Великото Народно събрание реши:

1. Великото Народно събрание препоръчва на политическите сили без отлагане да предложат съгласувани условия за решаване на остри политически проблеми, за подобряване дейността на парламента и на органите на изпълнителната власт, включително и нова формула за съставяне на ново правителство.

2. Великото Народно събрание и неговите органи да приемат мерки за решително подобряване на своята работа. На първо място в областта на законодателството. В най-кратки срокове да се разгледат и приемат основните закони на социално-икономическата реформа и на развитието на демокрацията: законите за земята, за раздържавяването и приватизацията, за конкуренцията, за социалното осигуряване, за административно-териториалното устройство, за местните държавни органи, ново изборно законодателство и т.н.

2 VII Велико Народно събрание

Приоритетно значение да се отдели на основната задача на Великото Народно събрание - изработването на новата Конституция на държавата.

3. (и последно) Тези дни да не се състоят пленарни заседания на Великото Народно събрание и да бъдат използвани, включително и при нужда - събота-та и неделята, за интензивни заседания на парламентарните комисии, посветени преди всичко на подготовката на законите, включени в приетата законодателна програма за законодателна дейност.

Това е, господа, предложението на Бюрото. Сега аз искам да помоля по него, ако е възможно, сега да се вземе кратко отношение, защото, както виждате, в залата отсъствува и една определена група парламентаристи. Кой би могъл...(*гласове в залата*). Не ви чувам! (*Реплики*). Аз не мога да правя това, виждате сами залата, не съм изброявал участието на хората тук. Впечатлението на Бюрото е такова.

И така...(*Оживление, реплики*) (*Звъни*) Тихо!

По проекта за решение от името на парламентарната група на Българската социалистическа партия, г-н Чавдар Кюранов.

ЧАВДАР КЮРАНОВ: Уважаеми г-н председателстващ, уважаеми колеги! Аз бих искал да кажа, че решението, което предлага Бюрото на Народното събрание, безспорно заслужава сериозно внимание. То заслужава сериозно внимание преди всичко поради факта, че поставя въпроса за мястото и ролята на Народното събрание сега.

Искам да кажа също така, че сега, когато в нашата страна е създадена една много трудна обстановка, когато фактически влиянието на извънпарламентарни, външни сили се опитва да проникне и да въздействува тук и на определени групи народни представители, ние още повече трябва да изтъкнем значението на Народното събрание като единствения орган в нашата страна, избран непосредствено от народа.

Но ми се струва, че за да можем да имаме една съвременна парламентарна демокрация, ние трябва да се опираме именно на парламентарните средства за преминаване от тоталитаризъм към демокрация. И мисля, че правят грешка тези сили, както и тези, които се опират на тези сили, когато отиват към друг род прояви, които нямат нищо общо с прояви, обусловени, характерни и необходими за една демократична държава.

Така че всичките тези страни на вашето решение, които са свързани именно с Народното събрание, аз мисля, че едва ли ще срещнат някакво несъгласие в нашата парламентарна група.

Същевременно обаче в това решение се засягат въпроси, които безусловно могат да породят други въпроси в средите на нашата парламентарна група.

Аз бих казал, и извън Народното събрание. Имам предвид общественото мнение.

Тогава, когато само преди пет дни това Народно събрание гласува доверие на правителството на Луканов, да поставяме въпроса за ново правителство - това, струва ми се, би звучало не особено убедително, за да не употребявам друга дума, за общественото мнение. А също така и за мнозинството в парламента. Съвсем друг въпрос е, че в хода на едни разговори, в хода на едни консултации, в хода на изработката на едно политическо споразумение, за каквото съществуват условия, съществува възможност, и по което са водени и предварителни разговори, съвсем друго е, ако в това решение се поставяше въпросът за една нова формула на правителство. И тук въпросът не се свежда до игра на думи и няма защо да се заблуждаваме, тук нещата се свеждат до различни позиции и трябва откровено и открито да си го кажем.

Но този въпрос, аз мисля, че нашата парламентарна група не би могла сега да реши и не би могла сега да изрази едно окончателно становище по него.

Вие знаете, че в редица случаи - много по-несъществени и много по-маловажни от този - едно такова решение се разпространява сред народните представители, дава им се възможност те да го обмислят, да се видят мотивите "за" и "против", да се види отношението на различните тенденции в една парламентарна група към едно такова решение. Затова аз мисля, че нашата парламентарна група не би могла сега да вземе становище по това решение. Това би могло да стане само след едно зряло и сериозно обсъждане.

Такова зряло и сериозно обсъждане ние нямаме намерение да отлагаме до безкрай, не става дума за такова нещо. Още утре нашата парламентарна група ще се събере и много внимателно ще обсъди тези предложения, които Бюрото на Народното събрание ни прави.

Аз виждам, че тук в третия пункт, т.е. не мога точно да кажа в кой пункт, в решението, става дума и за едно отлагане на пленарните заседания на Народното събрание.

Ние много съжаляваме за това. Много съжаляваме, защото немалко думи се изрекоха тук от тази трибуна и от едните, и отляво, и отясно за това колко много закъснява Народното събрание с приемането на редица важни, основни закони, колко се протакат нещата, как почти всеки дневен ред се приема с часове обсъждания, с ненужни апострофи, с ненужни обструкции. Всичко това пречи на работата на Народното събрание. Но, доколкото разбираме, такова е и предложението на други парламентарни групи, на някои парламентарни групи тук, по-специално парламентарната група на Съюза на демократичните сили. И след като те са на това становище, ние смятаме, че ще приемем едно та-

кова отлагане на заседанията, което се надяваме, че съвсем няма да бъде особено дълго, тъй като тази отговорност, която имаме пред избирателите и пред нашия народ, вече става наистина извънредно тежка, извънредно сериозна.

Аз трябва да кажа, че, доколкото виждам в залата присъствуват и други парламентарни групи, техни представители, което показва, че вероятно и те смятат, че Народното събрание трябва да продължи своята работа. Тоест в случая не само депутатите на Българската социалистическа партия са на това мнение, не бих искал да ставам тълкувател на тяхното присъствие, но на мен така ми се струва. И аз смятам, че това е верният път, за да можем ние да изпълним тази задача, която имаме. Това Народно събрание трябва час по-скоро да се заеме с основните закони и да не забравя, че е свикано с една главна цел - да изработи Конституция. Благодаря. *(Ръкопляскания)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Думата има народният представител г-н Петър Корнажев.

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ: Господин председателю, госпожи и господа, парламентарният Съюз на демократичните сили ме натовари да направя следното искане и изявление - да се отложат временно пленарните заседания на Великото Народно събрание. Този период да се използва за разговори за ново българско правителство и в това време да работят комисиите. Нюансите в изявленията на проф. Кюранов няма да коментирам в този ден и в този час.

Ще дойде време за това. Благодаря. *(Ръкопляскания)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Друг? Господин Виктор Вълков.

ВИКТОР ВЪЛКОВ: Надали ще стъмея да бъда по-кратък от г-н Корнажев, но ще се помъча да не бъда много по-дълъг. Напълно споделям изложеното по същество както в това, което каза колегата Кюранов, така и в неговия твърде сингезиран вид в заявлението, което прочете представителят на парламентарния Съюз на демократичните сили. Аз мисля, че сега не е моментът да търсим нюанси. Нуждата от това да се прекъснат пленарните заседания за мен е очевидна. Ще имаме достатъчно време, както и досега го оползотворяваме, да търсим нюанси, детайли и т.н.

Желая да изтъкна това, понеже вече ни бяха отпирани такива въпроси, че нашето присъствие тук се дължи на две обстоятелства. Първо, на това, че ние чувствуваме отговорност към тези, които са ни избрали, тъй като това не е събиране на хора, а събрание, и то Велико Народно събрание. И второ, защото от определен период на време сме свикнали сами да взимаме решения, които се стараем да изпълняваме. Благодаря ви за вниманието. *(Ръкопляскания)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Също ви благодаря. Заповядайте г-н Шабанов.

ЯШАР ШАБАНОВ: Натоварен съм от нашата парламентарна група на Движението за права и свободи да ви предложа следното, с оглед на тази обстановка във и извън парламента. Парламентарната група на Движението за права и свободи предлага активно да продължат и да започнат по-скоро тези консултации между отделните политически сили за съставяне на ново правителство, като в същото време утре и в другиден да няма пленарни заседания, а във вторник Великото Народно събрание да поднови своята работа, като в същото време активно да работят комисиите, най-вече Законодателната комисия, Комисията по икономическата политика и Комисията за правата на човека. Като се надяваме до вторник от тези разговори и активни преговори между отделните политически сили ще имат положителен резултат. И нашата парламентарна група ще направи всичко възможно това да стане до идната седмица. Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Добре. Има ли други? Заповядайте г-н Стоилов.

СТЕФАН СТОИЛОВ: Господин председател, уважаеми колеги, не представявам...

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Извинете, една бележка на фотографите: поне не стойте на неподходящи места.

Продължете.

СТЕФАН СТОИЛОВ: Искам да кажа няколко думи не като говорител на парламентарна група или фракция. Но на мен, както и на вас прави впечатление страният факт. В книгите във са се разписали 247 парламентаристи.

ГЛАСОВЕ ОТ ЗАЛАТА: 271.

СТЕФАН СТОИЛОВ: Както и да е, 240-250, значително повече, отколкото в момента аз виждам. Възможни са два коментара. Или една част от отсъстващите демонстрират пред нас един грубо прикрит прагматизъм, да не загубят днешната си надница, което е осъдително. Но бързайки да приема, че може би това не е причината за всички, остава едно второ обяснение и предполагам, че част от вас ще се съгласят с него, а именно, едно несериозно отношение към сериозен въпрос, който е поставен в предложението-декларация на Бюрото на Великото Народно събрание. Необяснимо е за мен и няма да приема никакви възражения, че при обсъждането на такъв проблем може да се отсъства и да си служим с представители. И в единия, и в другия случай това е поведение, достойно за съжаление. И аз мисля, че и тук в парламента, и извън парламента много хора ще направят извод, че ако не всички, значителна част

6 VII Велико Народно събрание

от тези хора, които поради една или друга причина са се разписали, а отсъствуват, демонстрират едно несериозно отношение, отношение не на парламентаристи. Благодаря.

(Ръкопляскания в блока на БСП)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Думата поиска народният представител г-н Александър Стамболийски.

АЛЕКСАНДЪР СТАМБОЛИЙСКИ: Уважаемо председателство, дами и господа народни представители! Аз предлагам при това положение в залата това заседание да бъде закрито. Да се закрие.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: А, да се закрие.

АЛЕКСАНДЪР СТАМБОЛИЙСКИ: Да.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Да. Благодаря ви, всъщност в решението, което Бюрото предложи, в характера на дискусията, кратка, но стегната, която протече, това произтича, г-н Стамболийски Вие го направихте формално. Аз искам да направя един коментар във връзка с проекта за решение, който Бюрото предложи. Господин Кюранов, трябва да се схваща Вашето заявление, че проектът за решение в неговата цялост се нуждае да бъде обсъден в парламентарната група на Българската социалистическа партия. Добре, в този вид очевидно то сега не може да се подложи на решение. Такъв е смисълът на това, което чух и от г-н Вълков, от г-н Корнажев. И тогава аз предлагам от неговия смисъл, който очевидно по принцип тук се подкрепя, стремим се към политически решения, към споразумения, формула за правителство и т.н., от всичко това в момента да се спрем само на едно кратко предложение, което тук трябва да се гласува. То е: да се отложат, казвам да се отложат, а не да се прекъснат парламентарните заседания за няколко дни и тогава да се каже: тези дни или през тези дни да не се състоят пленарни заседания на Великото Народно събрание и да бъдат използвани, включително съботата и неделята при нужда за интензивни заседания на комисиите, посветени на подготовката на законите, включени в приетата законодателна програма. Понееже по правилник ние сме приели поне до тук или от временните правила това също произтича, че в сряда и четвъртък, даже и петък сутринта да се заседава, това решение трябва да се вземе тук. И ако ние го вземем сега след минута, аз ще прочета и съобщенията, те са много наситени, за работата на комисиите утре. Струва ми се, че това трябва да бъде сега текстът и предложението, което ни обединява. Моля ви. Народните представители имат думата за бележки по това предложение. Има думата г-н Конев.

ИЛИЯ КОНЕВ: Уважаемо председателство, уважаеми колеги, вместо няколко дни нашият колега от Движението за права и свободи предложи до втор-

ник. Затова бих предложил на вашето внимание вместо няколко дни да каже-те, че във вторник ще бъдат възстановени най-късно, пленарните заседания на Великото Народно събрание.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Да, благодаря Ви. Други предложения? Г-н Карадимов.

РОСЕН КАРАДИМОВ: Уважаеми господин председателстващ, уважаеми народни представители! Струва ми се, че при създалата се ситуация в зала-та всяка форма на гласуване на решение или декларация би била некоректна в момента, тъй като се поема и отговорността за едно такова решение, което очевидно е по съгласието на всички политически сили.

От гледна точка на чистата процедура правилникът все още не е приет и аз смятам, че е в правомощията на Бюрото, при положение, че парламентар-ните групи декларираха своята готовност за това, без да гласува изрично реше-ние да свика или да запази правото си да свика през следващата седмица Ве-ликото Народно събрание.

Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря. Други мнения?

ЧАВДАР КЮРАНОВ (от място): Подкрепям предложението.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Да, разбрах, че се подкрепя предложението това да остане като едно разсъждение и да не се гласува фор-мално. Само искам да напомня на г-н Карадимов, че независимо от липсата на един цялостно утвърден правилник има временни правила, които сме гла-сували, и според които се заседава в четвъртък и петък, може би, не е толкова прекалено голямо нарушение.

ГЛАС ОТ ЗАЛАТА: Все пак този, който предлага да се отложат заседания-та, отсъства. Как ще гласуваме?

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Този, който предлага е Бюро-то. Моля да не правим криза от този проблем. И така, народните представите-ли, които са съгласни до края на седмицата да продължат заседанията на пар-ламентарните комисии и по оперативен ред в началото на идната седмица Бю-рото да свика Великото Народно събрание на пленарно заседание, моля да гла-суват.

СТЕФАН СТОЯНОВ: (Обажда се от една от вратите на Пленарната за-ла): Няма кворум. 181 души има в залата..

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Искате ли някой да дойде тук и да каже нещо, а не оттам? Чух глас. Не знам дали е на народен представител, но тук депутат каза... Моля!... Нищо не се чува! Надделява становище, понеже имаше изречение, което прозвуча тук, че може би няма и кворум, за да се гла-

сува... Тишина! Да чуете сега съобщенията и да сме приели, че Бюрото по оперативен ред ще свика заседание и ще уведоми своевременно народните представители утре. Когато едно събрание се ръководи и някой иска да каже нещо да дойде тук. Другото не се чува. И още по-малко никой не се вслушва в него.

ГЛАСОВЕ ОТ БСП: Г-н Стоянов иска думата.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Ако иска да дойде.

СТЕФАН СТОЯНОВ: Благодаря. Изказвам се тук и искам да отбележа, че аз не присъствам на заседание на Великото Народно събрание. (*Смях в залата и ръкопляскания*). Добре правите. Сега тези, които ръкопляскаха, моля да си отворят Конституцията и да прочетат кога може да се проведе заседание на Великото Народно събрание. Именно, когато има кворум. Когато няма кворум в тази зала от народните представители ние сме просто една група от народни представители.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Само не ни напомняйте твърде обикновени неща г-н Стоянов.

СТЕФАН СТОЯНОВ: Това не е заседание на Великото Народно събрание. Благодаря ви за вниманието.

СТЕФАН СТОИЛОВ (*От маса*): Защо участвувате?

СТЕФАН СТОЯНОВ: Участвувам, защото не е заседание.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Г-н Стоянов, липсата или присъствието на кворум се установява от Бюрото. Тишина!

СВЕТОСЛАВ МИЧЕВ: Позволете ми да предложа, както се е правило и друг път, да затворим вратите и всички присъстващи в тази зала отново да се разпишем в книгата и да видим кой е тук и кои са всички онези господа, които са сложили своя подпис, но ги няма в залата. (*Ръкопляскания отляво*)

НАРОДЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ: Г-н председателствуващ, аз предлагам, тъй като има подписани в книгата 265 души, да се дадат три минути, да се поканят народните представители, които са в коридорите, да влязат в залата и да гласуваме, тъй като има предложение заседанието да бъде във вторник или сряда.

Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Вижте сега, тази процедура нека бъде коментирана малко. Имаше предложение, направено от г-н Карадимов, понеже заседанията трябва да бъдат, разбира се, със своя пълноценен дневен ред. Бюрото наистина има права по оперативен път да свика на заседание Великото Народно събрание като уведоми своевременно народните представители. Защо да правим всичко това друго? Е, какво е това процедурно оживление сега в залата. Заповядайте.

СОНЯ МЛАДЕНОВА: Благодаря Ви, г-н председателстващ. Искам да подпомогна Бюрото на Народното събрание, защото в залата има 215 депутати.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Сигурен съм.

СОНЯ МЛАДЕНОВА: Ние имаме право да вземем решение, за сведение на колегата Стоянов, с обикновено мнозинство от 201 депутати, защото Конституцията в чл. 81 изисква точно това. Ние не решаваме кой знае какви сложни проблеми, а това дали да заседаваме утре, вдругиден, или във вторник. Това е една процедура, която не вреди на ничии политически интереси.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря много, г-жа Младенова. С други думи...

СТЕФАН СТОИЛОВ: Може ли да Ви подкрепя?

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Не, мен не ме подкрепяйте. Подкрепете ме с гласа си. Няма защо. Искате по този повод?

СТЕФАН СТОИЛОВ: Госпожа Соня Младенова е права като казва, че има кворум. Но аз си позволявам да подкрепя формулата, предложена от Росен Карадимов. Не защото е най-неутрална, но при създадената ситуация тя предлага най-добро решение. Ръководството на Великото Народно събрание с представители на парламентарните групи да обсъдят и решат въпроса кога да започнем нашата истинска, делова работа.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата г-н Люцканов.

ТОДОР ЛЮЦКАНОВ: Прави формално предложение Народното събрание да заседава в петък. Не приемам при наличието на кворум на Народното събрание ние да се обявяваме за саморазпускане и да даваме право на Бюрото да ни свиква когато то пожелае, а не когато ние сме решили.

Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря ви.

Но този път наистина трябва да кажа много ясно кога Бюрото и с какви глаголи е предложило да се прекратява работата на Великото Народно събрание. И се обръщам към вас, който така бързо отивате към местото си без да ме чувате. Казал съм ясно предложение-да не се заседава пленарно до края на седмицата, нещо което се потвърди още веднъж и от господин Стоилов преди минута. Това предложение е направено. Имаше и друго. И като не се заседава до края на седмицата има формално направено предложение да свикаме заседание във вторник. Това ли да подложа на гласуване?

Тогава предложението на Бюрото е да няма пленарни заседания до края на седмицата и в началото на идната седмица по инициатива на Бюрото след

консултации с парламентарните групи да се насрочи заседание, за което народните представители ще бъдат уведомени своевременно.

Който от народните представители е съгласен с това предложение, моля да гласува. Народните представители, които са против това предложение, моля да гласуват? Кой се въздържа?

Моля да се затворят вратите и да се преброи общото присъствие на народните представители в залата. Народните представители да заемат местата си и вратите да се затворят. Цифрите сочат лица на кворум. Ако има народни представители, които не са се произнесли по един от трите възможни начина, само тогава това няма да бъде точно. Затворете вратата, ако обичате! Дежурните служители затворете вратите!

Докато се уточни цифрата.

Утре от 10 часа съвместно заседание на Законодателната комисия и на Комисията по икономическа политика. Ще се обсъжда законопроектът за конкуренцията.

Също утре, 29, от 13 часа Законодателната комисия и Комисията по аграрната политика и реформите в селското стопанство ще заседават.

Комисията за телевизия и радио - утре, четвъртък, от 11,00 часа.

Комисията по здравеопазването и спорта ще заседава утре от 8,00 часа, но в зала 411 в сградата на Президентството.

Утре в 9,00 часа в зала 412 в сградата на Президентството заседание на Комисията по административно и териториално устройство.

Господа, числото на общия брой на народните представители сега в залата е 195 души. Заседанието се прекратява. *(Звъни)*

(Закрито в 18 ч. и 15 мин.)

**ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НА
ВЕЛИКОТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ:**

Г. Ганев